Bechukotai: Where is Olam HaBa??

R' Mordechai Torczyner – torczyner@torontotorah.com

1. Vayikra 26:3-13

אָם בְּחֻקֹּתֵי תַּלֵכוּ וְאֶת מִצְוֹתֵי תִּשְׁמְרוּ וַצְשִׁיתֶם אֹתָם: וְנָתַתִּי גִּשְׁמֵיכֶם בְּעָתָּם וְנָתְנָה הָאָרֶץ יְבוּלָה וְעֵץ הַשָּׁדָה יִתֵּן פְּרְיוֹ: וְהִשִּׁיג לָכֶם דִּיִשׁ אֶת בְּצִיר יַשְּׁיג אֶת זָרע וְאָכַלְתֶּם לַחְמֶכֶם לְשֹׁבַע וִישִׁבְתָּם לָבֶטֵח בְּאַרְצְכֶם: וְנָתַתִּי שָׁלוֹם בָּאָרְץ וּשְׁכַהָם וְאֵין מִחְרִיד וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה רְעָה מִן הָאָרֶץ וּחְבָבר בְּאַרְצְכֶם: וּרְדַפְּתָּם אֶת אֹיְבִיכֶם וְנָפְלוּ לִּכְנֵיכֶם לְחָרֶב: וְרָדְפוּ מִבֶּם חָמִשְׁה מִבֶּם רְבָּבָה וַמֵּאָה מִבֶּם וְנָפְלוּ אֹיְבִיכֶם וְנָפְלוּ אֹיְבִיכֶם לְפְנֵיכֶם לְחָרֶב: וּבְּיִתִי אֲלִיכֶם וְהַּבְּיתִי אֶתְכֶם וְהָרְבֵּיתִי אֶתְכֶם וַהְּקְבִּיתִי אֶתְכֶם וַהְּקְבִּיתִי אֶתְכֶם וְהָרְבִּיתִי אָתְכֶם וְהָרְבִּיתִי אֶתְכֶם וְהָרְבִּיתִי אֶתְכֶם וְהָרְבִּיתִי אָתְכֶם וְהָרְבִּיתִי אֶתְכֶם וְהָרְבִיתִי אָתְכֶם וְהָּלְבִים וְאַתָּם לְּמִיתִי אָלִיכֶם וְהִרְבֵּיתִי אָתְכֶם וְהָרְבִּיתִי אָתְכֶם וְהָרְבִּיתִי אָתְכֶם וְהָרְבִּיתִי אָתְכֶם וְהָּרְבִית וְאָשֶׁת הְבָּבְים וְאִלֵּים לְחִבּית וְאָתְיכִם וְאוֹלְךְ אַתְכֵם וְמִּלְכִם וְמִלְכָם וְמִּלְבִים וְמִּבְּים וְאִלֹּבְ מְנִבְיִים וְאָשְׁרֹב לֹא תִצְלִב לְנִים וְלְא תִּבְבִים וְאָשׁׁר מִטֹת עַלְכֵם וְאוֹלְךְ אַתְכֵם לְמִמְיּיּת.

2. Rambam, Mishneh Torah, Hilchot Teshuvah 9:1

מאחר שנודע שמתן שכרן של מצות והטובה שנזכה לה אם שמרנו דרך ד' הכתוב בתורה היא חיי העולם הבא שנאמר "למען ייטב לך והארכת ימים," והנקמה שנוקמים מן הרשעים שעזבו ארחות הצדק הכתובות בתורה היא הכרת שנאמר "הכרת תכרת הנפש ההיא עונה בה," מהו זה שכתוב בכל התורה כולה "אם תשמעו יגיע לכם כך ואם לא תשמעו יקרה אתכם כך" וכל אותן הדברים בעולם הזה... אין אותן הטובות הם סוף מתן שכרן של מצות ולא אותן הרעות הם סוף הנקמה שנוקמין מעובר על כל המצות, אלא... והבטיחנו בתורה שאם נעשה אותה בשמחה ובטובת נפש ונהגה בחכמתה תמיד שיסיר ממנו כל הדברים המונעים אותנו מלעשותה כגון חולי ומלחמה ורעב וכיוצא בהן, וישפיע לנו כל הטובות המחזיקות את ידינו לעשות התורה כגון שובע ושלום ורבוי כסף וזהב, כדי שלא נעסוק כל ימינו בדברים שהגוף צריך להן אלא נשב פנויים ללמוד בחכמה ולעשות המצוה כדי שנזכה לחיי העולם הבא...

Since it is known that the reward for mitzvot and the benefit we merit for observing the path of Gd as recorded in the Torah is life in *Olam haBa*, as in, "So that it will be good for you, and you will have long life," and the vengeance taken from the wicked who have abandoned paths of righteousness recorded in the Torah is to be cut off, as in, "That *nefesh* shall be cut off, its guilt is in it," so what is the meaning of that which is written throughout the Torah, "If you will listen then you will receive X, and if you will not listen then Y will happen to you," and all of those things are in this world?... Those benefits are not the end reward of mitzvot, and those ills are not the end vengeance taken from those who transgress the mitzvot. Rather... the Torah promises that if we perform [the mitzvot] with joy and a good spirit, and we study His wisdom always, then He will remove from us anything that would keep us from performing it, like illness, war, famine and the like, and He will pour upon us all of the benefits which strengthen our hand to perform the Torah, as in satiation, peace, and great silver and gold, so that we will not involve ourselves all our lives in that which the body needs, but we will be available to learn wisdom and perform mitzvot, meriting life in *Olam haBa*...

3. Don Isaac Abarbanel, Commentary to Vayikra 26:1 #7

התשובה הז' היא היעודים הגשמיים שנזכרו בדברי הברית הזה לא היה אפשר שיכנס בהם שום יעוד רוחני כלל, לפי שהיעודים כאלה היו כוללים לכל האומה, כי הנה רבוי הגשמים וברכת התבואות ונצחון האויבים ושאר הדברים שנזכרו כאן כלם הם כוללים אל האומה... אמנם יעודי הנפש אינה אלא לכל איש ואיש מישראל בפרטיות. לפי שבטובות הגשמיות העולם או העיר או העם נדון אחרי רובו...

The seventh answer is that the material rewards mentioned in the words of this covenant could not have included any spiritual promises, for these promises included the entire nation. Bountiful rain, the blessing of the crops, victory over foes and other items mentioned here include the entire nation... But spiritual rewards are only for each Israelite individually. Because regarding material benefits, the world or the city or the nation is judged with its majority...

4. Ramban to Devarim 11:13

ד' לא יעשה הנסים תמיד, לתת מטר הארץ בכל עת יורה ומלקוש ולהוסיף בדגן ובתירוש וביצהר ולהרבות גם העשב בשדה לבהמה או שיעצור השמים וייבשו, רק על מעשה רוב העם, אבל היחיד הוא בזכותו יחיה והוא בעונו ימות.

5. Rabbi Saadia Gaon, Ha'Emunot v'haDeiot 9

ואם יאמר אומר, הן לא נמצא מה שנזכר בתורה מן הגמול, כי אם בעולם הזה בלבד?... לשתי סבות. אחת מהנה, שגמול העולם הבא מפני שאין עומדין עליו כי אם בשכל... לא זכרתהו התורה כי אם בקצרה... והשנית כי הנבואה ממנהגה להרחיב בדברים שהצורך מביא אליהם בקרוב, ותקצר בדברים הרחוקים, וכאשר היה צורך העם בעת שנתנה להם התורה, לידיעת ענין ארץ כנען אשר הם באים אליה, הרחיבה להם בפרושו ובמה שיש בו מפרי עבודתם והמרותם...

And if one would say: That which is mentioned in the Torah regarding reward is only about this world!... It is for two reasons. One is that reward in the next world, since we can only grasp it intellectually... the Torah only noted it briefly... And the second is that prophecy customarily expands on that which must happen soon, and it is concise regarding that which is distant. Since the nation, when given the Torah, needed to know about the Land of Canaan which they were approaching, the Torah explained it more, including that which would happen there due to their service or rebellion...

Life After Death

6. Shemuel I 28:8-15; Daniel 12:2

וַיִּתְחַפֵּשׁ שָׁאוּל וַיִּלְבַּשׁ בָּגָדִים אֲחָרִים וַיֵּלֶךְ הוּא וּשְׁנֵי אֲנָשִׁים עִמּוֹ וַיָּבֹאוּ אֶל הָאִשָּׁה לָיְלָה וַיֹּאמֶר קָסָמִי נָא לִי בָּאוֹב וְהַעֲלִי לִי אֵת אֲשֶׁר אֹמֵר אֵלָיִדְ... וַתּאמֶר הָאִשָּׁה אֶת מִי אַעֲלֶה לָדְ וַיֹּאמֶר אֶת שְׁמוֹאֵל הַעֲלִי לִי:... וַיֹּאמֶר שְׁמוֹאֵל אֶל שָׁאוּל לָמָה הַרְגַּזְתַנִי לְהַעֲלוֹת אֹתִי... וְרַבִּים מִיִּשֵׁנֵי אַדְמַת עַפָּר יָקִיצוּ אֵלֶה לְחַיֵּי עוֹלָם וָאֵלֶּה לִחַרָפוֹת לִדְרָאוֹן עוֹלָם:

7. Bereishit 2:7, 5:24, 15:15; Devarim 18:10-11

וַיִּיצֶר ד' אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם עָפָר מִן הָאַדָמָה וַיִּפַּח בְּאפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה:

וָאַתָּה תָּבוֹא אֵל אֲבֹתֵיךְ בִּשֶׁלוֹם תִּקְבֵר בְּשֵׂיבָה טוֹבָה:

לא יָמַצֵא בָדְ מַעַבִיר בָּנוֹ וּבָתּוֹ בַּאֵשׁ לְסֶם קְסָמִים מִעוֹנֵן וּמְנַחֲשׁ וּמְכַשֵּׁף: וָחֹבֵר וְשֹׁאֵל אוֹב וְיִדְעֹנִי וְדֹרֵשׁ אֵל הַמֵּתִים:

It's not a novelty

8. Rabbi Hai Gaon, cited in Ibn Ezra to Devarim 32:39

ורבינו האיי ז"ל אמר, כי לא הוצרך הכתוב לפרש דבר העולם הבא, כי היה ידוע בהעתקה.

Rabbeinu Hai said that it was not necessary to explain the matter of olam haba, for it was known by transmission.

9. Don Isaac Abarbanel, Commentary to Vayikra 26:1 #3

התשובה הג' היא שהשארות הנפש ותגמולה כפי שלימותה הוא דבר מתחייב לטבע האנושי, לפי שההצלחה הנפשיית אינה מהדברים שיקובלו מהדת האלקית בלבד כי גם הכרעת השכל ושקול הדעת יחייבה מטבע דרך הבריאה ומהלך שלמות הצורות ומדרגתן, כמו שקבלו חכמי המחקר בעיוניהם.

וידוע שהתורה האלקית לא היו יעודיה שימשכו הדברים הטבעיים כפי המנהג הטבעי, לפי שלא יפול בזה ענין שכר ועונש, אבל היו יעודיה שימשכו הדברים בהשגחה עליונה מזולת המנהג הטבעי. ולכן יחד זה על שמירת המצוות ועשייתם וזה בדרכים נסיים למעלה מן הטבע. The third answer is that persistence of the spirit, and its reward in accord with its perfection, are inherent in the nature of humanity. The persistence of the spirit is not one of the concepts which is received only from Divine religion; the conclusion of sense and logic mandates that Creation and the path of perfection of natural forms should include it, as philosophers have received in their analyses.

It is known that the promise of the Divine Torah is not that nature should continue in its natural way, for then there would be neither reward nor punishment. All of her promises involve direction by Divine supervision, not the natural order. Therefore this was tied specifically to mitzvah observance and fulfillment, through supernatural miracles.

10. Ramban to Vayikra 18:29

ותדע ותשכיל כי הכריתות הנזכרות בנפש בטחון גדול בקיום הנפשות אחרי המיתה ובמתן השכר בעולם הנשמות. כי באמרו יתברך "ונכרתה הנפש ההיא מלפני" (להלן כב ג), יורה כי הנפש החוטאת היא תכרת בעונה, ושאר הנפשות אשר לא חטאו תהיינה קיימות לפניו בזיו העליון... וטעם הענין, כי נשמת האדם נר ד' אשר נופחה באפינו מפי עליון ונשמת שקי, כמו שנאמר (בראשית ב ז) "ויפח באפיו נשמת חיים." והנה היא בענינה ולא תמות, ואיננה מורכבת שתפרד הרכבתה ותהיה לה סיבת הויה והפסד כמורכבים, אבל קיומה ראוי והוא עומד לעד כקיום השכלים הנבדלים. ולכך לא יצטרך הכתוב לומר כי בזכות המצות יהיה קיומה אבל יאמר כי בעונש העבירות תתגאל ותטמא ותכרת מן הקיום הראוי...

It's not a good incentive

11. Don Isaac Abarbanel, Commentary to Vayikra 26:1 #5

התשובה הה' היא שעובדי עכו"ם בימים הקדומים היו מיעדים בהצלחות הטובות הגשמיות... וכאשר רצה להשלימנו באמתת אמונתו בא האלקים ונתן לנו תורתו ואסר לנו כל מיני העבודות ההמה, הוצרך לומר - שלא יחשבו שבבטול אותם העבודות יחסרו מהם הטובות הגשמיות כדברי הקדמונים וכמאמר הנשים הארורות, "ומאז חדלנו לקטר למלכת השמים והסך לה נסכים חסרנו כל," שהנה לא יהיה כן, אבל בהפך שבהרחיקם מאותן העבודות יושפעו עליהם בהשגחת ד' טובות והצלחות יותר ויותר לאין שעור...

The fifth answer is that early idolaters promised great material success and benefits... And when He wished to make us complete in the truth of His faith, Gd came and gave us His Torah and prohibited us from those types of service, and so He needed to say – lest one think that in the halting of those types of service, the material benefits would also be lost, as was said by the early ones and as the accursed women said, "Since we ceased to burn offerings for the queen of the heavens, and to pour libations for her, we have lost all. (Yirmiyah 44:18)" It would not be so. Just the opposite – by distancing ourselves from those types of service, greater and greater benefits and successes, without measure, would flow upon them under the supervision of Gd.

ולפי דעתי, שהתורה נתנה לכל, לא לאחד לבדו. ודבר העולם הבא לא יבינו אחד מני אלף, כי עמוק הוא. In my view, the Torah was given to everyone, and not only to one person. Olam HaBa would not be comprehensible to even one in one thousand, for it is deep.

13. Don Isaac Abarbanel, Commentary to Vayikra 26:1 #4

הקדמונים כל זרע אדם ובני נח, זולתי יחידי סגולה כשם ועבר ואברהם, כלם עובדים לכוכבים ומכחישים השגחת ד' בפרטי בני אדם. ונמשכו אחריהם מאמיני הקדמות, וחשבו שהיו הדברים נמשכים ממנו ית' על צד החיוב הגמור ושלא ישתנה דבר מטבעו מפאת הרצון האלקי... לכן כשרצה הקב"ה לזכות את ישראל סדר לפניהם המעשים אשר יעשו להודיעם שהעולם כלו נברא אחר האין המוחלט, ושנמשך ממנו יתברך כפי הרצון הפשוט לא בחיוב, ושהוא יכול על הטבעים לשנותם כרצונו ושיש מעשים רצתה נפשו ית' בהם ודברים שיכעיסוהו... והנה אם היה הקב"ה בדברי הברית אשר עשה על שמירת מצוותיו ותורתו מיעד ביעודים רוחניים לא היו בני ישראל מאמינים אותם לפי שלא נתאמתה להם פנת ההשגחה, ולכן הוצרך להבטיחם בדברים שישיגו אותם בחושיהם מורים בהכרח שהוא ית' משגיח.

The early ones, all of the seed of Adam and Noach's descendants, other than special individuals like Shem, Ever and Avraham, served the stars and denied Divine supervision of individual human beings. Those who believed in an eternal world followed them, and thought that Divine influence was entirely automatic, and nothing of its nature would change due to Divine wish... Therefore, when Gd wished to purify Israel He arranged before them the deeds they would perform, to inform them that this world was created from total nothingness, and all of this came from Gd, in accordance with His Will and not automatically, and that He could alter nature at will, and that there were deeds Gd desired and deeds which angered Him... If Gd had promised spiritual rewards in His covenant of guarding the mitzvot and His Torah, the Children of Israel would not have believed this, for they did not yet believe in Divine supervision! Therefore, He needed to promise them that which they could grasp with their senses, indicating definitively that He was supervising.

14. Rambam, Maamar Techiyat haMeitim

וכאשר רצה ד' יתעלה לתת תורה לבני אדם, לפרסם בהם מצוותו ודתו ואזהרתו על ידי הנביאים בכל העולם, כמו שאמר "ולמען ספר שמי בכל הארץ", חידש המופתים הגדולים הכתובים בכל התורה, עד שהתאמת בהם נבואת הנביאים וחידוש העולם... ולא הוציאם מענייני העולם הזה בגמול ובעונש... והתמיד העניין כן עד שנתחזקו אלו הפינות והתאמתו בהמשך הדורות, ולא נשאר ספק בנבואות הנביאים ובחידוש המופתים. ואחרי כן ספרו לנו הנביאים מה שהודיעם ד' יתעלה מעניין תחיית המתים, והיה קל לקבלו.

When Gd wished to give the Torah to humanity, to publicize His mitzvot and His religious laws and prohibitions via His prophets throughout the world, as in, "In order to tell of My name in all the land," He created great signs, which are recorded throughout the Torah, until these caused people to believe in the prophecies of the prophets and the creation of the world... And He did not transport them from matters of this world, with reward and punishment. And he continued thus until these cornerstones were strengthened and held as true for the flow of generations, and no doubt remained in the prophecies of the prophets and the creation of signs. And then the prophets told us that which Gd had told them, of resurrection of the dead, for [then] it was easy to accept this.

Leads to Bad/Unproductive Behaviour

15. Don Isaac Abarbanel, Commentary to Vayikra 26:1 #1

התשובה הא' היא שהטובות והרעות שבאו בפרשיות הברית אינן שכר ולא עונש על המצוות, כי הנה השכר או עונש האמיתי הוא רוחני מגיע אל הנפש בעולם הנשמות, ושכר מצוות בהאי עלמא ליכא. והתורה לא רצתה להזכיר שכר המצוות וענשם האמתי, כדי שיעבוד האדם את בוראו לשמה ולא לתקות העונש.

The first answer is that the good and bad mentioned in the passages of the covenant are neither reward nor punishment for mitzvot. True reward or punishment would be spiritual, affecting the soul in the world of souls, and reward for mitzvot is not in this world. The Torah did not want to mention reward for mitzvot and their true punishment, so that one would serve his Creator altruistically, not due to expectation of punishment.

We Can Achieve it Here

16. Rabbi Yehudah HaLevi, Kuzari 1:103-109 (Hirschfeld translation)

קג: ...ודע, כי כל אשר יפגע נביא בעת פגעו אותו ושמעו דבריו האלקיים מתחדשת לו רוחניות ונפרד מסוגו בזכות הנפש והשתוקקה אל המדרגות ההם והדבקו בענוה ובטהרה. זאת תהיה אצלם הראיה הנראית והאות הבהיר בגמול העולם הבא, כי המבוקש ממנו איננו אלא שתשוב נפש האדם אלקית, תפרד מחושיו ותראה העולם ההוא העליון ותהנה בראיית האור המלאכותי ושמיעת הדבור האלקי, כי הנפש ההיא תהיה בטוחה מן המות כשיכלו כליה הגופיים. וכאשר תמצא תורה שמגיעים בידיעתה ומעשיה אל המדרגה הזאת במקום אשר צותה ועם הענינים אשר צותה בהם, היא מבלי ספק התורה שמובטח בה להשאיר הנפשות אחר כלות הגופות.

קד. אמר הכוזרי: אני רואה שיעודי זולתכם שמנים ודשנים מיעודיכם.

קה. אמר החבר: אבל הם כלם אחר המות ואין בחיים בהם דבר שיורה עליהם.

קו. אמר הכוזרי: ולא ראיתי אחד מן המאמינים ביעודים ההם שהוא מתאוה למהירותם, אבל אם היה ביכלתו לאחרם אלף שנים וישאר במסורת החיים ובעול העולם ועצבונו, היה בוחר בזה.

קז. אמר החבר: ומה תאמר במי שהוא רואה אלה המעמדים הגדולים המלאכותיים.

קח. אמר הכוזרי: מבלי ספק שהוא מתאוה שתתמיד נפשו על הפרידה מחושיו ותשאר נהנית באור ההוא, והוא מי שמתאוה המות. פט. אמר החבר: אבל יעודינו הדבקנו בענין האלקי בנבואה, ומה שהוא קרוב לה, והתחבר הענין האלקי בנו בגדולה ובכבוד ובמופתים. ועל כן איננו אומר בתורה, כי אם תעשו המצוה הזאת, אביאכם אחרי המות אל גנות והנאות, אבל הוא אומר ואתם תהיו לי לעם ואני אהיה לכם איננו אומר בתורה, כי אם תעשו המצוה הזאת, אביאכם אחרי המות אל גנות והנאות, אבל הוא אומר ויהיו גם כן מלאכי הולכים ביניכם בארץ ותראו אותם יחידים ורבים, שומרים אתכם ונלחמים לכם, ותתמידו בארץ אשר היא עוזרת על המעלה הזאת, והיא אדמת הקדש.... מות בארץ ותראו אותם יחידים ורבים, שומרים אתכם ונלחמים לכם, ותתמידו בארץ אשר היא עוזרת על המעלה הזאת, והיא אדמת הקדש... ושל בארץ ותראו אותם יחידים ורבים, שומרים מעוד לפני ומי על בעוד מעוד בארץ אשר היא עוזרת של המעלה הזאת, והיא אדמת הקדש... ושל בארץ ותראו אותם יחידים ורבים, שומרים מעוד מעוד לכם, ותתמידו בארץ אשר היא עוזרת על המעלה הזאת, והיא אדמת הקדש... בארץ ותראו אותם יחידים ורבים, שומרים אתכם ונלחמים לכם, ותתמידו בארץ אשר היא עוזרת של המעלה הזאת, והיא אדמת הקדש... בארץ וותראו אותם יחידים אומרים אומרים לכם, ותתמידו בארץ אשר היא עוזרת של המעלה הזאת, והיא אדמת הקדש... בארץ אומרים אדמת הקדש... בארץ אומרים אומרים אומרים אומרים אומרים אומרים אומרים לכם, ותתמידו נפשות הוא של המעלה הזאת הוא של המעלה הוא אומרים למעוד המעלה העם הוא של המעלה הוא אומרים המעוד המערה בו המעוד המעלה בנו המעוד המ

- 104. Al Khazari: The anticipations of other churches are grosser and more sensuous than yours.
- 105. The Rabbi: They are none of them realized till after death, whilst during this life nothing points to them.
- 106. Al Khazari: May be; I have never seen any one who believed in these promises desire their speedy fulfilment. On the contrary, if he could delay them a thousand years, and remain in the bonds of this life in spite of the hardship of this world, he would prefer it.
- 107. The Rabbi: What is thy opinion concerning him who witnessed those grand and divine scenes?
- 108. Al Khazari: That he, no doubt, longs for the perpetual separation of his soul from his material senses, in order to enjoy that light. It is such a person who would desire death.
- 109. The Rabbi: Now all that our promises imply is that we shall become connected with the divine influence by means of prophecy, or something nearly approaching it, and also through our relation to the divine influence, as displayed to us in grand and awe-inspiring miracles. Therefore we do not find in the Bible: 'If you keep this law, I will bring you after death into beautiful gardens and great pleasures.' On the contrary it is said: 'You shall be my chosen people, and I will be a Gd unto you, who will guide you. Whoever of you comes to me, and ascends to heaven, is as those who, themselves, dwell among the angels, and my angels shall dwell among them on earth. You shall see them singly or in hosts, watching you and fighting for you without your joining in the fight. You shall remain in the country which forms a stepping-stone to this degree, viz. the Holy Land...

17. Talmud, Shabbat 152b

נשמתן של צדיקים גנוזות תחת כסא הכבוד, שנאמר "והיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים," ושל רשעים זוממות והולכות, [ומלאך אחד עומד בסוף העולם ומלאך אחר עומד בסוף העולם, ומקלעין נשמתן זה לזה], שנאמר "ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע."

The souls of the righteous are stored under the Divine Throne, as it is written, "The soul of my master should be bound in the bond of life," and the souls of the wicked are imprisoned, and one angel stands at one end of the universe and the other at the other end, and they catapult these souls from one to the other, as it is written, "And the souls of your enemies will be catapulted in the bowl of the catapult."

18. Talmud, Berachot 17a

מרגלא בפומיה דרב [לא כעולם הזה העולם הבא] העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה ולא פריה ורביה ולא משא ומתן ולא קנאה ולא מרגלא בפומיה דרב [לא כעולם הזה העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שנאה ולא עדיקים יושבין ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה שנאמר +שמות כ"ד+ ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו Rav regularly said: The next world is not like this one; the next world will not have eating, drinking, procreation, commerce, jealousy, hatred or competition. Rather, the righteous will sit, with crowns on their heads, benefiting from the radiance of the Shechinah, as it is written, 'And they envisioned Gd, and they are and drank.'

"A person goes to the home of his world." Rabbi Yitzchak explained: Each righteous person receives a dwelling befitting his honour.

20. Talmud, Bava Batra 74b

אמר רב יהודה אמר רב כל מה שברא הקב"ה בעולמו זכר ונקבה בראם אף לויתן נחש בריח ולויתן נחש עקלתון זכר ונקבה בראם ואלמלי נזקקין זה לזה מחריבין כל העולם כולו מה עשה הקב"ה סירס את הזכר והרג הנקבה ומלחה לצדיקים לעתיד לבא

Rav Yehudah said, citing Rav: Gd created everything in His world as male and female, including the beam leviathan and the curved leviathan; He created them male and female, and were they to mate they would destroy the entire world. What did Gd do? He neutered the male and slaughtered the female, and salted her away for the righteous for the future.

21. Rambam, Mishneh Torah, Hilchot Teshuvah 8:1-2

הטובה הצפונה לצדיקים היא חיי העולם הבא והיא החיים שאין מות עמהן והטובה שאין עמה רעה, הוא שכתוב בתורה "למען ייטב לך והארכת ימים," מפי השמועה למדו "למען ייטב לך" לעולם שכולו טוב, "והארכת ימים" לעולם שכולו ארוך, וזהו הוא העולם הבא. שכר הצדיקים הוא שיזכו לנועם זה ויהיו בטובה זו, ופרעון הרשעים הוא שלא יזכו לחיים אלו אלא יכרתו וימותו...

העולם הבא אין בו גוף וגויה אלא נפשות הצדיקים בלבד בלא גוף כמלאכי השרת, הואיל ואין בו גויות אין בו לא אכילה ולא שתייה ולא דבר מכל הדברים שגופות בני אדם צריכין להן בעולם הזה, ולא יארע דבר בו מן הדברים שמארעין לגופות בעולם הזה, כגון ישיבה ועמידה ושינה מכל הדברים שגופות בני אדם צריכין להן בעולם הזה, ולא יארע דבר בו מן הדברים שמארעין לגופות בעולם הזה, כך אמרו חכמים הראשונים העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה ולא תשמיש אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהן ונהנין מזיו השכינה...

וזה שאמרו "צדיקים יושבין" דרך חידה אמרו, כלומר הצדיקים מצויין שם בלא עמל ובלא יגיעה, וכן זה שאמרו "עטרותיהן בראשיהן" כלומר דעת שידעו שבגללה זכו לחיי העולם הבא מצויה עמהן, והיא העטרה שלהן... ומהו זהו שאמרו "נהנין מזיו שכינה"? שיודעים ומשיגין מאמתת הקב"ה מה שאינם יודעים והם בגוף האפל השפל.

The good that is stored for the righteous is life in *olam haba*, and this is life without death, and good without bad. This is what is written in the Torah (Devarim 22:7), "So that it will be good for you, and you will have long life." By tradition they learned, "So that it will be good for you" is the world which is entirely good, and "You will have long life" is the world that is entirely long, and this is *olam haba*. The reward of the righteous is that they will merit this pleasantness and they will exist in this goodness, and the punishment of the wicked is that they will not merit this life, but will be cut off and will die...

Olam haBa has neither body nor form in it, but only the souls of the righteous without a body, like the ministering malachim. Since there are no bodies, there will be neither eating nor drinking nor any of the things that human bodies need in this world. None of the events which happen to bodies in this world will happen there, like sitting and standing and sleeping and death and sadness and laughter and the like. So the early sages said: The next world is not like this one; the next world will not have eating, drinking, procreation, commerce, jealousy, hatred or competition. Rather, the righteous will sit, with crowns on their heads, benefiting from the radiance of the Shechinah...

When they said, "The righteous will sit," that was an allegory, meaning that the righteous will exist there without struggle and exhaustion. And so when they said, "crowns on their heads," that meant intellect, for they will know that due to their intellect, which is with them, they earned life in the next world, and this is their crown... And what is the meaning of "benefiting from the radiance of the Shechinah"? That they know and grasp of the truth of Gd that which they did not know when they were in the dark and lowly body.